

Hétfévi házi feladat szabályai, iskolai dolgozatok szabályai

(Kivonat az iskola Pedagógiai Programjának
„Ellenőrzési és értékelési rendszer” c. fejezetéből)

1. A nevelőtestület által elfogadott folyamatos ellenőrzés elvei

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgy jellegzetességének megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjed a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, tantárgyakból negyedik évfolyamban a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek. A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv, magyar irodalom, idegen nyelv, matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban ellenőrizhetik; az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

A tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül lehetőség szerint minden tanulónak szóban is felelnie kell.

Az ének-zene, a rajz és vizuális kultúra, az informatika, az életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgyból elméleti és valamilyen gyakorlati tevékenységgel adnak számot tudásukról.

A testnevelés tantárgy esetén a követelmények elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.

1.1. A tanuló értékelésének területei

- a gyermek képességei, kompetenciái és ezek fejlődése,
- feladattudata, feladattartása,
- az otthoni és az iskolai munka intenzitása,
- tanulási motivációja,
- a gyermek tantárgyi fejlődése,
- együttműködése a tanárral és az osztálytársakkal,
- fegyelme, emlékezete, koncentráció képessége, gondolkodása,
- személyiségének (pszichikus funkcióinak) fejlődése: kognitív, emocionális,
- szociális intelligenciája,
- a munkák, a füzetek külalakja,
- miben a legjobb a gyermek (ismeretkör, képesség),
- miben vannak nehézségei,
- hogyan lehet segíteni,
- mi kell ahhoz, hogy tovább tudjon lépni,

1.2. Az értékelés formái

A tanulók minden tanórai (felelet, rajz, sportteljesítmény, csoportban végzett munka stb.) és tanórán kívüli (házi feladat, gyűjtő munka, szorgalmi feladat) tevékenysége értékelhető a nevelés-oktatás folyamatában, ám az értékelés módja és formája eltérő.

Történhet szóban és írásban; pontozással, dicsérettel, érdemjeggyel, osztályzattal, minősítéssel.

- **Szöveggel** értékeljük félévkor és év végén a tanulók teljesítményét 1. évfolyamon, valamint a 2. osztály 1. félévében.
- **Érdemjegyet** kapnak a tanulók a 2. osztály második félévétől minden évfolyamon minden tantárgyból (kivéve az előzőkben foglaltakat) havonta lehetőség szerint egyszer, a heti 2 vagy annál magasabb óraszámú tanított tantárgyak esetén. A heti 2 órától kevesebb órással tanított tantárgyak esetén félévente legalább három érdemjegyet kapnak.
- **Osztályzattal** értékeljük az egyes tantárgyakban nyújtott teljesítményt 2. osztály végétől, félévkor és év végén. A félévi és az év végi osztályzatot az adott tanév során szerzett érdemjegyek, és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
- Minősítést kapnak a tanulók félévente magatartásból és szorgalomból.
- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:
- „jeles” (5), „jó” (4), „közepes” (3), „elégséges” (2), „elégtelen” (1).
- Egyedi esetekben az igazgató határozatban engedélyt adhat az osztályozás alóli mentességre. Ebben az esetben a nevelési tanácsadó javaslatával, valamint a szülő írásbeli kérésével is rendelkezni kell.

1.3. Az ellenőrzés formái:

Egy-egy anyagrész számon kérhető szóbeli vagy írásbeli feleltetés, projektmunka, portfólió formájában is, természetesen ügyelve ezek megfelelő arányára.

a) Az iskolai írásbeli beszámoltatás rendszere

- felmérők - szummatív értékelések (tanév elején, tanév végén) az éves ellenőrzési terv szerint
- témazáró dolgozatok- (számát, mennyiségét a szakmai tantervek tartalmazzák). A témazáró dolgozat egy témakör vagy egy nyelvllecke anyagát öleli fel, két feleletnek megfelelő súlyú érdemjeggyel értékeljük. A témazárók mindig írásbeli számonkérések.
- tantárgyi feladatlapok - (kisebb résztémát kérnek számon)
- tantárgytesztek
- összefüggő írásbeli felelet (esszé) magyar irodalomból, történelemből, idegen nyelvből lehetőség szerint
- munkafüzeti feladatlapok
- röpdolgozatok (10-15 perces lényegre irányuló kikérdezés: fogalmak, szabályok, definíciók számonkérése), felelet értékű, érdemjeggyel értékeljük
- kísérletekkel, magyarázatokkal egybekötött írásbeli munka
- a projekt munkák, portfóliók értékelése előre megadott szempontok alapján történik
- szódolgozat idegen nyelvből
- nyelvtani tesztek idegen nyelvből
- kisebb tananyagrészekből feladatmegoldás: matematika, fizika, kémia, informatika
- számítógépes feladatmegoldás elsősorban informatika tantárgyból
- tananyag rész otthoni önálló feldolgozása.

Az írásbeli beszámoltatás iskolai formái és jellemzői:

FORMA	TANANYAG	ELŐZETES JELZÉS
írásbeli felelet (röpdolgozat)	előző óra/órák anyag	nincs előzetes jelzés
felmérő jellegű témazáró	tanmenetben egy tartalmi egység	összefoglalás után
témazáró	tanmenetben egy tartalmi egység	egy héttel előtte
év elejei és év végi felmérés	kijelölt anyag (egész évi)	egy héttel előtte
gyűjtőmunka, házi dolgozat	megbeszélés, kijelölés	egy héttel előtte

Az írásbeli számonkérés értékelése:

Az otthoni és iskolai dolgozatokat kijavítjuk, hogy a diákokat megerősítsük tudásukban, tanulhassanak hibájukból, s az értékelés iránymutató legyen a további tanulmányokhoz. Minden dolgozatot legkésőbb 10 munkanapon belül értékelünk. Ha a dolgozatot a pedagógus 10 munkanapon túl javítja ki, a tanuló dönthet arról, hogy kéri-e az érdemjegy beírását a naplóba. Az év eleji felmérő dolgozatokat érdemjegyekkel értékeljük. Az írásbeli számonkérés érdemjegyei egyenértékűek, de a témazáró dolgozatok osztályzatait megkülönböztető színnel (pirossal) írjuk a naplóba, és kétszeres súlyozással vesszük figyelembe.

b) Az iskolai szóbeli beszámoltatás rendszere

A szóbeli felelet formájában a tanuló általában az előző tanórai - esetenként korábbi - anyag elsajátításáról ad számot, teljesítményére érdemjegyet kap.

- kikérdezés (sok apró célzott kérdés és felelet)
- egyéni és csoportos beszélgetések (céltudatos tanári irányítással)
- összefüggő felelet (konkrét, megadott témában)
- kiselőadás (előzetes felkészülés alapján, kijelölt vagy választott témából)
- kísérletekkel, magyarázatokkal egybekötött felelet (bizonyos tantárgyaknál)
- rajzos (egy-egy szaktárgyak határozzák meg)
- tárgykészítéses (csak bizonyos szaktárgyaknál)
- mozgásos (csak bizonyos tantárgyaknál, pl.: testnevelés)

1.4. Az ellenőrzés gyakorisága

- Tájékoztató felmérés minden tanév elején, meghatározott tantárgyakból (Kivétel 1.o.) Ez csak formatív visszajelzés a felejtés mértékéről.
- Év végi szummatív mérés, ellenőrző, minősítő funkcióval (esetleg összekapcsolható az utolsó témazáróval).

- Szakaszzáró évfolyammérés (4., 6., 8. osztályban) kijelölt tantárgyakból. Figyelni kell a témazárók arányos, időbeli eloszlására szaktárgyon belül, és célszerű egyeztetni az időpontokat az egyes szaktárgyak között.

1.5. Az egyes számonkérési és ellenőrzési viszonyok

Ügyelni kell az egyes számonkérési formák viszonyára:

- írásbeliség - szóbeliség mennyisége,
- formatív - szummatív ellenőrzés,
- értékelés - osztályozás aránya.

Minden tanulói teljesítményt lehet és kell értékelni, de nem mindegyiket lehet és kell osztályozni. Az érdemjegyek és az osztályozás önmagukban nem fejezik ki az elismerést és az elmarasztalást.

8. Az otthoni felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása

8.1. A házi feladatok tartalma, kiadásának módja, ellenőrzésük 1-4. évfolyamon

A házi feladat célja az ismeretek gyakorlása megszilárdítása. A pedagógus a házi feladatok tekintetében legyen teljesen önálló és szabad. A házi feladatok tartalmánál tekintettel kell lenni az eltérő tudásszintre.

A házi feladat tartalma tegye lehetővé a tanuló számára a többirányú keresgélést, a kreativitást és engedje meg a tévedés szabadságát.

A feltöltődés érdekében hétvégén és hosszabb tanítási szünetekre lehetőség szerint ne kapjanak házi feladatot a tanulók.

A házi feladatok ellenőrzése legyen segítő. A munka utólagos elvégzését ellenőrizni kell. A tanulókkal meg kell értetni, hogy a házi feladat szükséges eszköz arra, hogy a tudásukat ellenőrizzék.

8.2. A házi feladatok meghatározásának elvei és korlátai az 5-8. évfolyamon

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.
- Az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – ne kapjanak se szóbeli, se írásbeli házi feladatot.

- A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.
- A szóbeli és írásbeli házi feladatok, mennyiségének meghatározásánál figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat. A fokozatosság elvét kell alkalmazni.
- A szóbeli és írásbeli házi feladatokat a tanulók képességeinek megfelelően differenciáltan kell feladni (tanulási problémák).

8.3. Az otthoni felkészülés szerepe:

- A tanórákon tanult ismeretek bevésése, azok gyakorlatban való alkalmazása.
- A következő tananyagegység vagy tanóra előkészítése.
- Az önellenőrzés, valamint a saját teljesítmény- és tudásszint reális mérési igényének kialakítása.
- Felkészülés a tanórai számonkérés, a tudásszint mérés különböző formáira.
- Az önálló ismeretszerzés és – alkalmazás készségének kialakítása tanulóinknál.

8.4. Az otthoni felkészülés formái:

- Az előző tanóra során feldolgozott elméleti anyag megtanulása az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével.
- Az elméleti tananyaghoz kapcsolódó a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása (kötelező házi feladat).
- A diák által önállóan választott a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése önálló belső motivációjú ismeretszerzés (szorgalmi házi feladat).
- Felkészülés tanórai önálló kiselőadásra szaktanári szempontok és szakirodalom alapján.
- Átfogó komplex ismétlés témazáró dolgozat vagy vizsga előtt.
- A felkészülési formák alkalmazása azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.

8.5. Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének elősegítése:

- Tanulás módszertani ismeretek nyújtása szakórákon, osztályfőnöki órákon és egyéb foglalkozásokon (a tanulást is tanulni kell, pl. szavak tanulásának módszere: idegen nyelvi órák).
- Speciális tanulási módszerbeli tájékoztató minden újonnan belépő tantárgy esetén.
- Az otthoni felkészülés formáinak gyakoroltatása szakórákon és egyéb foglalkozásokon.
- A szaktanár minden tanóra végén pontosan meghatározza az otthoni tanulásra feladott tananyagot, az írásbeli feladatokat, tisztázza jellegüket (pl.: kötelező vagy szorgalmi), rögzíti azok elvégzésének határidejét, értékelésük, számonkérésük módját.

8.6 Az otthoni felkészülés ellenőrzése

A kötelező házi feladat elvégzését a tanórán ellenőrizzük. Ennek funkciója az esetleges problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése. Ha a tanuló a kötelező házi feladatot nem készítette el, azt a szaktanár által meghatározott határidőre pótolnia kell.

A szorgalmi feladat, a kiselőadás értékelése szintén a szaktanár megítélése szerint történik.

8.7 Az otthoni felkészülés koordinációja

- A feladatok kijelölésénél törekedni kell arra, hogy az otthoni felkészülés időtartama átlagos képességű rendszeresen tanuló diákok esetén se legyen túlságosan megerőltető. Az átlagosnál több időt igénylő feladatok kiadásakor azok elvégzésére hosszabb határidőt kell adni, a határidőn belül kiadott egyéb feladatok mennyiségét úgy szabva meg, hogy a napi felkészülési idő ne növekedjen.
- Az órarend összeállításánál a nagyobb és kisebb otthoni felkészülést igénylő tantárgyak tanítási napok közötti egyenletes elosztására törekszünk.
- Ha az osztályfőnök tudomására jut, hogy valamely tantárgynál olyan feladtmennyiség-növekedés következett be, amely az átlagos képességű rendszeresen tanuló diákok esetén túlságosan sok időt vesz igénybe, a feladatok átmeneti mérséklése érdekében konzultációt kezdeményez más, az osztályban tanító szaktanárokkal.
- A hétvége pihenésre fordíthatósága érdekében pénteken csak annyi feladatot adunk ki, amelynek mennyisége nem haladja meg egy átlagos hétköznapi terhelését. Ugyanígy járunk el hosszabb tanítási szünet esetén is.